

**МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ
БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ФИЛОСОФИИ И СОЦИАЛЬНЫХ НАУК
Кафедра философии культуры**

**НРАВСТВЕННОЕ ОСМЫСЛЕНИЕ СТРАДАНИЯ
В ЕВРОПЕЙСКОЙ ЭТИЧЕСКОЙ МЫСЛИ XIX в.**

Реферат дипломной работы

Масловской Екатерины Михайловны
студентки 5 курса
специальности 1- 21 02 01 «философия»,
заочной формы обучения

Допущена к защите
«29» мая 2018 г.
протокол № 9

Зав. кафедрой
философии культуры
кандидат философских наук
доцент _____ А.А. Легчилин

Научный руководитель:
кандидат философских наук
доцент кафедры философии
культуры
Беляева Елена Валериевна

Рецензент:
старший преподаватель
кафедры философии культуры
Жукова Светлана Петровна

Минск 2018 г.

АННОТАЦИЯ

Нравственное осмысление страдания в европейской этической мысли XIX в. / Екатерина Михайловна Масловская; Факультет философии и социальных наук, Кафедра философии культуры; науч. рук. Е. В. Беляева

Ключевые слова:

ЭТИКА, СТРАДАНИЕ, НРАВСТВЕННОЕ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ, МОРАЛЬНАЯ ЦЕННОСТЬ, ШОПЕНГАУЭР, НИЦШЕ, ДОСТОЕВСКИЙ.

Цель работы – охарактеризовать особенности нравственного осмысления страдания в европейской этике XIX в. на основе произведений А. Шопенгауэра, Ф. Ницше и Ф. М. Достоевского. **Объект** – европейская этическая мысль XIX в., в частности труды А. Шопенгауэра, Ф. Ницше, Ф. М. Достоевского. **Предмет** – особенности нравственной трактовки страдания в этике А. Шопенгауэра, Ф. Ницше и Ф. М. Достоевского.

В результате проведения исследования были получены следующие **выводы:**

1) доказано, что к историко-этическим предпосылкам осмысления страданий философами XIX в. относятся базовые принципы трактовки этого феномена, сформировавшиеся в восточной и европейской философских традициях.

2) установлено, что моральная ценность страдания в учении А. Шопенгауэра заключается в возможности осознания собственного предназначения, где личное переживание страдания открывает чужие страдания и позволяет приобщиться к ним, поэтому в страдании видится возможность милосердия и сострадания, которые по мысли Шопенгауэра выступают подлинным благом и единственным моральным мотивом человека.

3) обосновано, что страдание выступает предпосылкой нравственного совершенствования в этике Ф. Ницше, просветляя и придавая силы человеку, искореняя слабость, пассивность и самоуничужение. Страдание несет облагораживающий и укрепляющий эффект, в нем человек учится не принимать на веру всевозможные мнения и погружается в истинную суть вопросов.

4) выявлено, что страдания в философском творчестве Ф. М. Достоевского выступают не просто переживанием, а универсальной формой бытия человека, трактуется как воздаяние, и вместе с тем, искупление и исцеление, и является единственным путем для бесконечного нравственного совершенствования личности, облагораживая и приводя человека к вере, любви и духовной силе.

АНАТАЦЫЯ

Маральнае асэнсаванне пакуты ў еўрапейскай этычнай думкі XIX ст. / Кацярына Міхайлаўна Маслоўская; Факультэт філасофіі і сацыяльных навук, Кафедра філасофіі культуры; навук. рук. Е. В. Бяляева

Ключавыя словы:

ЭТЫКА, ПАКУТА, МАРАЛЬНАЕ ЎДАСКАНАЛЕННЕ, МАРАЛЬНАЯ КАШТОЎНАСЦЬ, ШОПЕНГАУЭР, НІЦШЭ, ДАСТАЕЎСКІ.

Мэта працы – ахарактарызаваць асаблівасці маральнага асэнсавання пакуты ў еўрапейскай этыцы XIX ст. на аснове твораў А. Шапэнгаўэра, Ф. Ніцшэ і Ф. М. Дастаеўскага. **Аб'ект** – еўрапейская этычная думка XIX ст., у прыватнасці, працы А. Шапэнгаўэра, Ф. Ніцшэ, Ф. М. Дастаеўскага. **Прадмет** – асаблівасці маральнай трактоўкі пакуты у этыцы А. Шапэнгаўэра, Ф. Ніцшэ і Ф. М. Дастаеўскага.

У выніку правядзення даследавання былі атрыманы наступныя **высновы:**

1) даказана, што да гісторыка-этычных перадумовам асэнсавання пакут філосафамі XIX ст. адносяцца базавыя прынцыпы трактоўкі гэтага феномену, якія сфармаваліся ва ўсходняй і еўрапейскай філасофскіх традыцыях.

2) устаноўлена, што маральная каштоўнасць пакуты ў вучэнні А. Шапэнгаўэра заключаецца ў магчымасці ўсведамлення ўласнага прызначэння, дзе асабістае перажыванне пакуты адкрывае чужыя пакуты і дазваляе далучыцца да іх, таму ў пакуце бачыцца магчымасць міласэрнасці і спагады, якія па думкі Шапэнгаўэра выступаюць сапраўдным дабром і адзіным маральным матывам чалавека.

3) абгрунтавана, што пакута выступае перадумовай маральнага ўдасканалення ў этыцы Ф. Ніцшэ, просветляя і надаючы сілы чалавеку, выкараняючы слабасць, пасіўнасць і самапаніжэнне. Пакуты нясе облагораживающий і ўмацоўвае эфект, у ім чалавек вучыцца не прымаць на веру разнастайныя думкі і апускаецца ў сапраўдную сутнасць пытанняў.

4) выяўлена, што пакуты ў філасофскім творчасці Ф. М. Дастаеўскага выступае не проста перажываннем, а універсальнай формай быцця чалавека, трактуецца як адплату, і разам з тым, адкупленне і вылячэнне, і з'яўляецца адзіным шляхам для бясконцага маральнага ўдасканалення асобы, облагораживая і прыводзячы чалавека да веры, любові і духоўнай сіле.

ABSTRACT

Moral understanding of suffering in the European ethical thought of the XIX century. / Ekaterina Maslovskaya; faculty of philosophy and social Sciences, Department of philosophy of culture; scientific. hands'. E. V. Belyaeva

Keyword:

ETHICS, SUFFERING, MORAL DEVELOPMENT, MORAL VALUE, SCHOPENHAUER, NIETZSCHE, DOSTOEVSKY.

The aim of the study was to describe the features of the moral understanding of suffering in the European ethics of the NINETEENTH century on the basis of the works of A. Schopenhauer, F. Nietzsche and Fyodor Dostoyevsky. **The object** is the European ethical thought of the XIX century, in particular the works of A. Schopenhauer, F. Nietzsche, F. M. Dostoyevsky. **Subject** – peculiarities of the moral interpretation of the suffering in the ethics of A. Schopenhauer, F. Nietzsche and Fyodor Dostoyevsky.

As a result of the study, the following conclusions were **obtained:**

1) it is proved that the historical and ethical prerequisites for the comprehension of the suffering of the philosophers of the nineteenth century the basic principles of the interpretation of this phenomenon, formed in the Eastern and European philosophical traditions.

2) it is established that the moral value of suffering in the teachings of A. Schopenhauer is the possibility of understanding one's own purpose, where the personal experience of suffering opens up other people's suffering and allows you to join them, so the suffering is seen as the possibility of mercy and compassion, which in the opinion of Schopenhauer are a genuine good and the only moral motive of man.

3) it is proved that suffering is a prerequisite for moral perfection in the ethics of F. Nietzsche, enlightening and giving strength to man, eradicating weakness, passivity and self-abasement. Suffering has an ennobling and strengthening effect, in it a person learns not to take on faith all kinds of opinions and immersed in the true essence of the issues.

4) it is revealed that the suffering in the philosophical work of F. M. Dostoyevsky is not just an experience, but a universal form of human existence, is interpreted as a reward, and at the same time, redemption and healing, and is the only way for the endless moral improvement of the individual, ennobling and leading a person to faith, love and spiritual power.